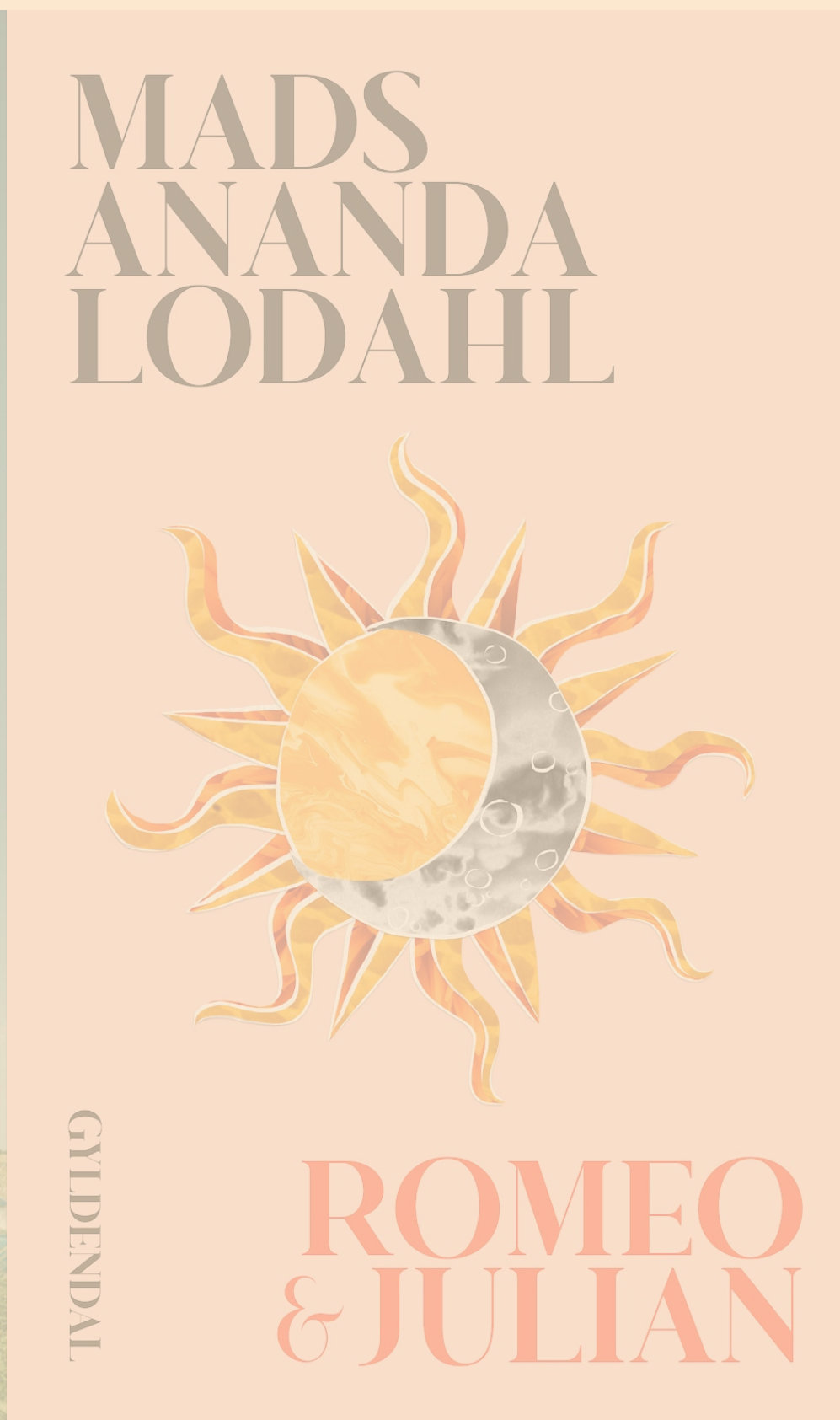

Åbn Teksten Op

En Praktisk Guide Til Dansklærere

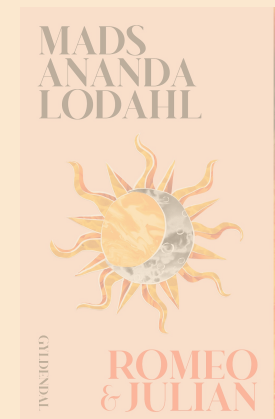
INDHOLDSFORTEGNELSE

INSPIRATION

s.3

ROMEO OG JULIAN

s. 4-13

LEJREN

s. 14-22

STILLE LIV

s. 23-31

TÅRER

s. 32-41

UNDSKYLD...

s. 42-51

OLEGS KRIG

s. 52-63

ARBEJDSARK

s. 64-69

INSPIRATION TIL LITTERATURUNDERVISNING.

Som dansklærere ved vi, at litteraturundervisning er nøglen til at åbne elevernes øjne for nye verdener, tanker og følelser. Med udgangspunkt i de fem faser fra *Grib litteraturen* tilbyder vi et undervisningskatalog, der kan inspirere både lærere og elever. Vores katalog tager udgangspunkt i seks forskellige æstetiske tekster.

1. FASE - STEMTHED

Denne fase har fokus på at slå tekstens tone an. At skabe forventninger og forforståelse for den litterære tekst, inden den opleves. Eleverne skal blive nysgerrige på teksten. Det kan være gennem fokus på tekstens indhold, tematikker eller at skabe baggrundsviden om den historiske periode, teksten foregår i. Andre måder, man kan bruge stemthed på, kan være at tage eleverne med i et fysisk rum, hvor de gennem sanseindtryk bliver stemte for teksten, eller vise eleverne billeder, sætninger eller forsiden af værket.

2. FASE - TEKSTÅBNER

Her tages udgangspunkt i elevernes oplevelse af teksten. Fokus er på at åbne teksten for eleverne ud fra deres egne fornemmelser for teksten, og vedholde elevernes nysgerrighed. Dette kan gøres gennem mundtlige, skriftlige eller andre æstetiske udtryksformer, hvor eleverne får mulighed for at udtrykke de første indtryk af teksten, og fordybe sig i de sansninger og indre billeder, værket skaber.

3. FASE - TEKSTFORDYBER

Her stilles spørgsmål til teksten, og der dykkes ned i den, med fokus på elevernes analyse og fortolkning. Her kan eleverne blive klogere på teksten ved at analysere dens personer, komposition eller sprog. De kan fortolke forhold i teksten, som de finder vigtige, ved at lave forskellige grafiske eller dramatiserende udtryk.

4. FASE - TEKSTTÆNKER

Her er der fokus på elevernes reflekterende og evaluerende overvejelser til teksten. Fokus kan være på, hvordan eleverne samler deres tanker om tekstens temaer og sammenholder dens form og indhold med deres eget liv. I denne fase er der fokus på essensen af teksten.

5. FASE - VERDENSVENDTHED

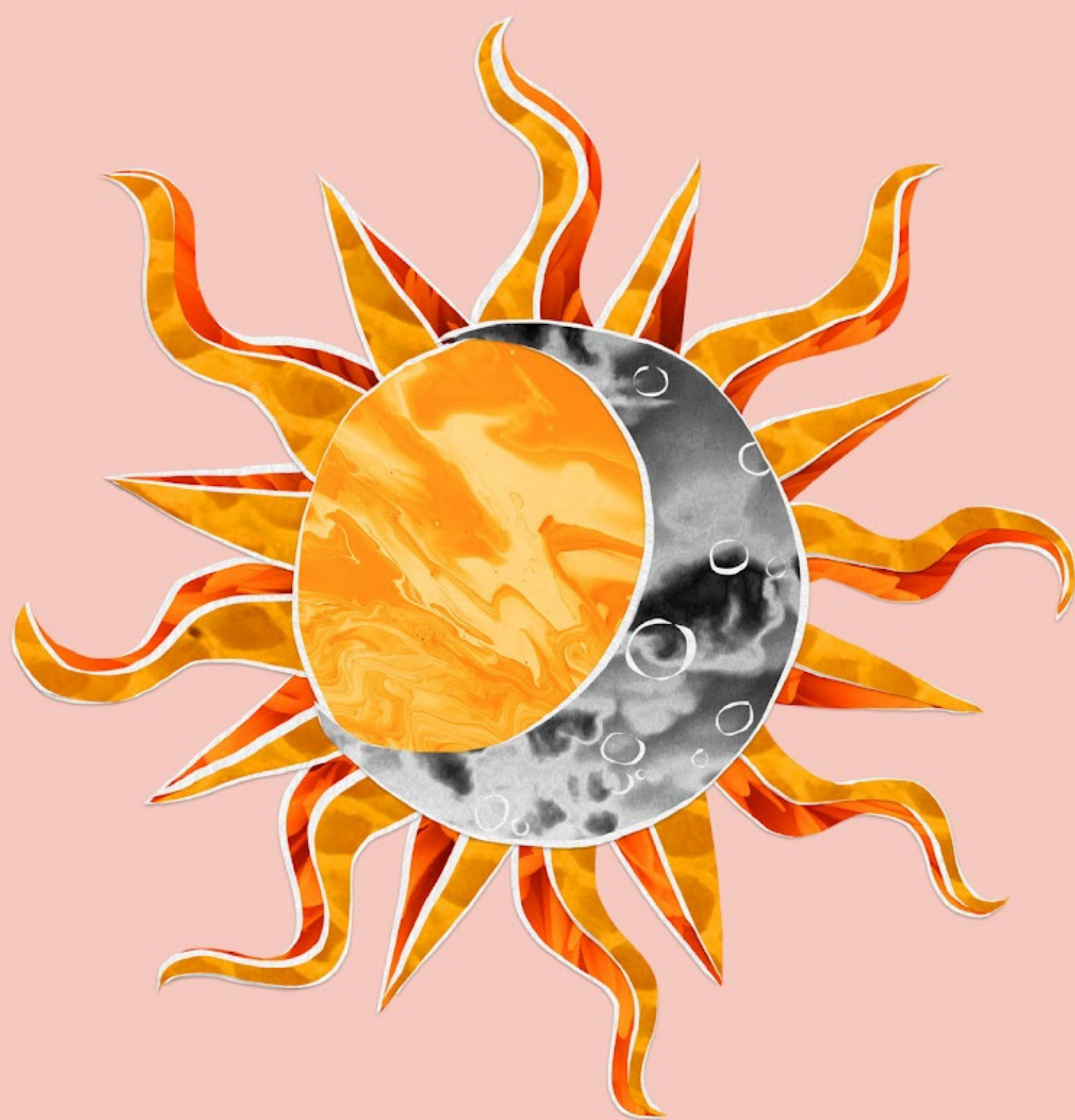
Her bliver teksten sat i kontekst igennem classesamtaler og produkter, hvor eleverne arbejder med elementer fra værket, som de finder centrale. Eleverne kan bruge æstetiske udtryksformer som kan være: skriftlige, billedlige, lydlige eller kropslige om tekstens udsagn om verden. Eleverne sætter i denne fase deres aftryk i verden. Derfor er det oplagt at lave fremlæggelser, udstillinger, fælles tekstsamlinger eller lignende til autentiske modtagere. Det kan være andre skoler, forældre, udstillinger på biblioteker med mere.

Vi håber, at katalog vil inspirere og støtte jer i jeres arbejde med at bringe litteraturen til live i klasseværelset.

De bedste hilsner

Thure Jørgensen, Mikkel Nordfang Phillipsen, Anna Stærke og Illuna Jensen

MADS
ANANDA
LODAHL

GYLDENDAL

ROMEO
& JULIAN

SHAKESPEARE GENFORTALT

PRÆSENTATION

Romeo og Julian, roman af Mads Ananda Lodahl, forlag Gyldendal, 2023, 173 sider. En del af bogserien Shakespeare genfortalt. Bogen er inddelt i fire kapitler, som hver har flere små afsnit. Afsnittene er i gennemsnit på fire sider. Romanen findes også på eReolen og kan med fordel lyttes til, da Mads Ananda Lodahl selv læser værket op. Romanen er overskuelig på grund af de små afsnit, sproget er poetisk samtidig med, at det er nutidigt.

RESUMÉ

Romeo og Julian er en nyfortolkning af klassikeren *Romeo og Julie* af William Shakespeare. Romanen foregår i to forstæder, der ligger op til Herning. De to forstæder, Tjørring og Lind, er i voldelig krig mod hinanden, og der hersker et inderligt had mellem byerne. På trods af konflikten forelsker Romeo fra Tjørring og Julian fra Lind sig i hinanden. En forbudt kærlighed, der måske kan stoppe konflikten. Romanen indeholder temaer som identitet, social arv, kulturforskelle, krig, kærlighed og religiøsitet.

EKSTRA VIDEN

Romeo & Julian er en del af serien Shakespeare genfortalt, som er lavet af forskellige forfattere. Disse værker er *Vægten af et hjerte* af Laura Ringo, *Svin* af Sarah Engell, *Mac* af Kim Fupz Aakeson, *Hamlet & Ofelia* af Zakiya Ajmi.¹

STEMTHED

Til stemthedsøvelserne skal der bruges: En kasse med forskellige genstande.

VIBRÉR MED KANINERNE.

Øvelsen *Vibrere med kaninerne* er tænkt som en øvelse, der skal laves to gange. Første gang den laves, er før bogen læses. Anden gang den laves, er efter bogen er læst.

I bogen taler præsten om, at han skal ud og ‘vibrere med kaninerne’. Dette tager øvelsen udgangspunkt i.

Første gang øvelsen laves, skal den ikke tage lang tid. Her skal eleverne prøve at mærke efter omgivelserne og kroppen i stilhed, altså ‘vibrere med kaninerne’.

Eleverne tages med udenfor, et roligt sted, hvor de alle kan sidde ned (en græsplæne, skolegården...). Eleverne skal prøve at vibrere med den verden, de er i. Læreren oplyser eleverne om, at man gerne må lukke øjnene, hvis man har lyst. Eleverne skal nu prøve at lytte efter hvilke lyde, der er helt tæt på, for derefter at flytte fokus på lyde længere og længere væk. Hvor langt kan de høre? Formålet er, at eleverne skal lægge mærke til de små ting i verden omkring dem, som deres opmærksomhed normalt ikke bliver fanget af.

Efter øvelsen kan læreren stille spørgsmål til eleverne (*Eksempler: Hvilke lyde var du opmærksom på? Lagde du mærke til noget, som du ikke plejer at lægge mærke til? Hvad vækkede øvelsen af følelser i dig? Var det svært?.*)

OVERDREVNE BESKRIVELSER.

Denne øvelse skal laves, både før og efter bogen er læst. I bogen har Romeo og Julian et billedligt og beskrivende sprog.

Læreren har til denne øvelse en kasse med. Kassen indeholder forskellige genstande. Alle elever trækker en genstand fra kassen. Her skal de prøve at beskrive genstanden med et så beskrivende billedsprog som muligt.

Læreren kommer med nogle eksempler, så eleverne forstår opgaven. (*Eksempel: Nøglen, som med sin kolde overflade og hårde takkede kanter, åbner døren til mit inderste og mit hellige.*)

TEKSTÅBNERE

GÆT EN KARAKTER.

Eleverne bliver inddelt i grupper med fire til fem elever i hver gruppe. Hvert medlem skal forestille sig at være en af karaktererne fra romanen. Hvem de er, holdes hemmeligt for de andre i gruppen.

Når alle har valgt en karakter, skal de på skift forsøge at gætte, hvem de andre har valgt ved at stille spørgsmål som “Hvis du var en/et _____, hvad for en/et _____ ville du så være?”. *(Eksempel: Hvis du var en frugt, hvad for en frugt ville du så være? Hvis du var en blomst, hvad for en blomst ville du så være? Hvis du var en ost, hvad for en ost ville du så være?)*

Eleverne skal sætte sig ind i deres karakterer og svare efter egen intuition. Der findes ikke et forkert svar, da det er elevens egen fortolkning, der er det vigtige i øvelsen.

Eleverne må først gætte, når alle i gruppen har stillet mindst ét spørgsmål. Øvelsen fortsætter, til alle karakterne er gættet. Eleverne argumenterer om, hvorfor de svarer, som de gør.

KARAKTERENS SOUNDTRACK

I de samme grupper skal eleverne nu vælge en ny karakter fra teksten. De skal tænke på karakteren i en bestemt situation i romanen. Hvilken sang vil karakteren sætte på i den valgte situation? Dette kan man vælge på baggrund af tekst eller stemning i sangen. Når eleven har valgt en sang, finder eleven sangen for eksempel på YouTube, og gruppen lytter til den.

Derefter gætter de andre i gruppen på, hvilken karakter som de tror har valgt sangen. Eleverne bytter, når en sang bliver gættet, og øvelsen slutter, når alle sange er gættet.

Begge øvelser kan med fordel introduceres med, at læreren har tænkt på en karakter og udvalgt en sang, som skal gættes i klassen. *(Eksempel: Præsten kunne høre 'welcome my son' af Professor Creepshow, når han går ud i sin have om morgenen.)*

TEKSTFORDYBERE

SKÆBNESVANGRE STUNDER

Skriveøvelsen har til hensigt at give eleverne et bedre overblik over karakterernes udvikling, hvor der sker en skelsættende begivenhed for karakteren. Eleverne inddeles i grupper på fire. Hver gruppe trækker én seddel med en karakter. *(Eksempel: Romeo, Julian, Benjamin, Theo, Helena, Præsten, Konvertitten, Helenas storebror eller Markus)*

Eleverne skal nu fordybe sig i hvordan karakteren vil handle inden og efter begivenheden.

Hver elev i gruppen får en øvelse, som de skal arbejde ud fra.

Øvelserne:

1. Én elev i hver gruppe laver en fødselsdagshilsen til et nært familiemedlem i karakterens liv, hvordan ville fødselsdagskortet se ud inden og efter begivenheden? Til hvem og hvor ville karakteren sende en hilsen? *(Eksempler: Et fødselsdagskort, en lydbesked, et facebookopslag eller en snap).*
2. Én i hver gruppe laver en beskrivelse af karakterens hjem, inden og efter begivenheden. Brug billedsprog. Hvordan ser det ud? Hvilke farver er der? Hvordan lugter det?
3. En i hver gruppe laver en tidslinje for karakteren i bogen i forhold til den skelsættende begivenhed. Hvornår møder læseren karakteren første gang, og hvordan er han/hun? Hvad laver karakteren inden begivenheden? Hvordan er karakteren efter begivenheden? Hvordan handler karakteren anderledes efterfølgende?
4. Én i hver gruppe beskriver karakterens tanker i den skelsættende begivenhed. Hvad overvejer karakteren? Hvad tænker og føler karakteren?

Efter skriveøvelserne deler alle i gruppen det, de har skrevet med de andre i gruppen.

Lille flue

Selvom tiden står stille
med dig, stopper det
ikke jorden for at dreje
rundt om sig selv.

Huden din er som en
nyfødt harekilling.

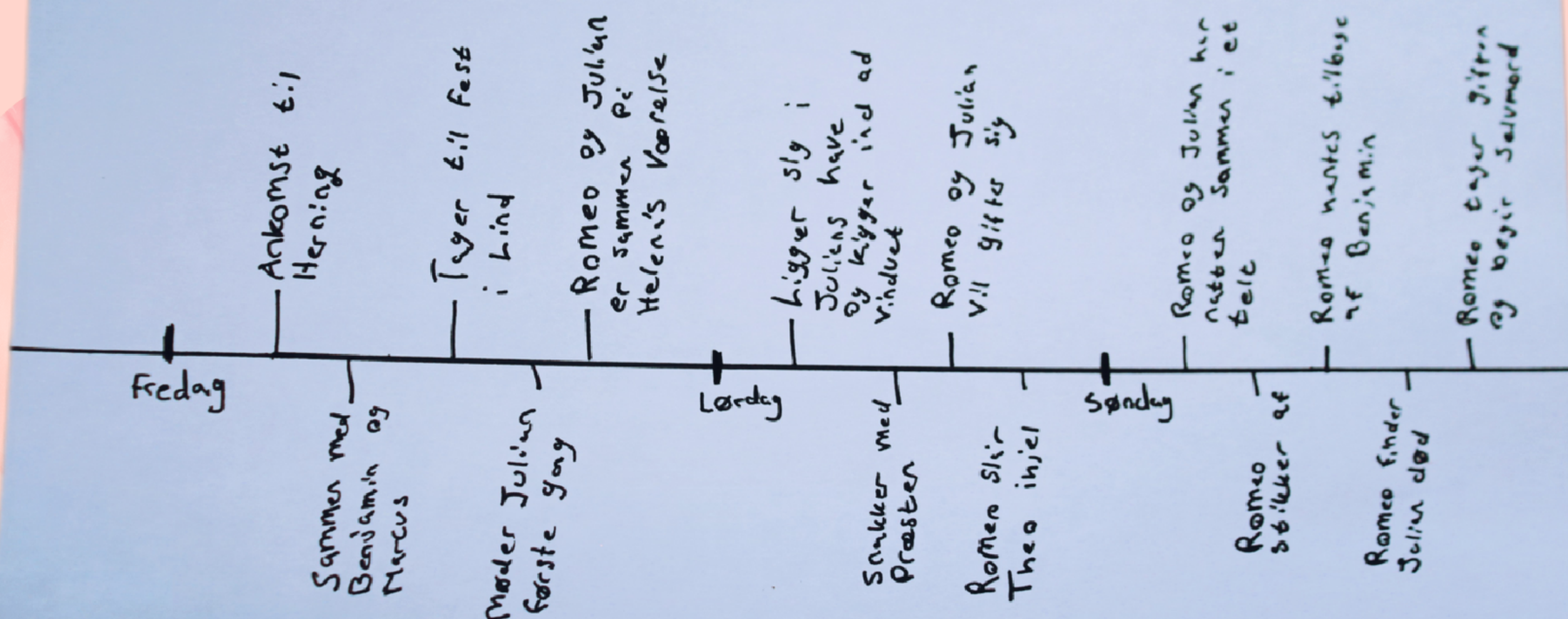
Dit hår er gyldent som
solens stråler på havren
en midsommer aften.

Jeg elsker dig

Din Romeo

Karakter: Romeo

Tidslinje

DEN VARME STOL.

Alle grupper fra opgaven *Skæbnesvangre Stunder* udvælger én person i gruppen. Denne elev skal spille den skelsættende begivenhed fra *Skæbnesvangre Stunder*. På skift sætter eleverne sig i en stol - Den varme stol. Når en elev sætter sig i stolen, er eleven karakterens begivenhed, som holdet har trukket. Eleven skal svare og agere på vegne af begivenheden. Eleverne, der ikke sidder i stolen, sidder rundt om eleven i stolen på gulvet. Eleverne, der sidder rundt om, har til opgave at interviewe karakterens begivenhed. Deres opgave er at blive klogere på noget, de ikke får svar på i romanen. Læreren faciliterer samtalen og sørger for, at spørgsmålene til eleven i stolen holdes på sporet og er relevante for analysen. Eleverne skiftes til at byde ind med spørgsmål. Læreren kan med fordel forberede de fire første spørgsmål for at igangsætte samtalen. *(Eksempler: Hvor længe varer du? Hvordan opstod du? Hvad er dit forhold til Romeo? Hvad kan du bedst lide ved dig selv? Hvad ville du ændre? Var du allerede lidt til stede torsdag?)*

DET LEVENDE MUSEUM.

Grupperne fra ovenstående øvelser får tildelt et rum på skolen. De skal i rummet iscenesætte deres karakters univers. De skal indrette et rum, som om rummet var karakteren. Eleverne trækker en karakter. *(Eksempel: Hvis Julian var et rum, hvordan ville det rum se ud, hvilke lyde, billeder, dufte ville der være til stede?)*

Eleverne skal tænke i sanseindtryk. Hver gruppe skal desuden finde og læse et stykke op fra bogen, hvor karakteren optræder. Efter eleverne har skabt karakterens univers, går eleverne i samlet flok rundt på skolen og oplever de forskellige rum samt hører oplæsningerne.

Variation

Øvelsen behøver ikke foregå i et rum på skolen. Der kan også laves et maleri, en film, et billede, en plakat eller små rum inde i klassen.

TEKSTTÆNKERE

Til disse øvelser skal der bruges papir, blyanter, romanen og eventuelt et device til at optage med.

VIBRÉR MED KANINERNE VOL 2.

Øvelsen skal denne gang laves med eleverne i længere tid, end i stemthedsøvelsen *vibrér med kaninerne*. Klassen går ud og vibrerer, som præsten ville have gjort. Eleverne skal medbringe papir og blyant til denne øvelse. Efter de har vibreret, skal de i stikord skrive ned, hvad der var rart ved denne øvelse, hvad de lagde mærke til, og om det var nemmere denne gang end den første gang de skulle vibrere. Stikordene skal bruges til næste øvelse *Hyldest til livet*.

HYLDEST TIL LIVET.

Øvelsen har fokus på lysten til livet. Den tager udgangspunkt i passagen i romanen, hvor Julian går til præsten for at få velsignet sit selvmord. Præsten giver ham monologen om, at han skal prøve noget mere af livet, inden han kan velsigne Julians selvmord. Afsnittet begynder på side 136 og slutter på side 140. Afsnittet læses højt i klassen.

Eleverne skal lave en liste med alle de smukke ting ved livet, gerne i et billedligt malerisk sprog.

Læreren kan med fordel henvise til øvelsen *overdrevne beskrivelser* fra stemthed, da der i øvelsen er fokus på elevernes maleriske sprog. Hvis eleverne stadig har svært ved at komme i gang, kan læreren finde på eksempler på et malerisk sprog. (*Eksempel: Solens stråler, der kysser din hud, sommermorgener, hvor du bliver bragt tilbage til verden ud af din søvn af fuglenes sang kun til dig.*)

Listen er privat og skal ikke læses højt. Hvis det er svært for eleverne, kan de eventuelt begynde med de materielle ting, for derefter at bevæge sig ind i deres følelser og afslutte med, hvad verden har at tilbyde dem. Hvis det stadig er svært for eleverne at lave en personlig liste, så kan de lave en liste til en af karaktererne fra romanen.

BILLEDIG BESKRIVELSE AF DIG.

Denne øvelse minder om *Overdrevne beskrivelser* fra stemthed. Her vil opgaven være, at de skal skrive en billedlig beskrivelse af dem selv. Brug billedsprog. Denne gang kan det ende med et produkt, som kan afleveres. Det kan både være på skrift eller en lydoptagelse.

VERDENSVENDTHED

TALE TIL GENERATIONEN.

Som afslutning på arbejdet med *Romeo og Julian* skal eleverne skrive en tale til deres generation med inspiration fra præstens tale til Julian, som findes på s. 136-140.

I klassen bliver eleverne delt i grupper på tre, hvor de fælles skriver en tale til deres generation. Talen har fokus på et malerisk billedsprog og temaerne fra romanen. Talen kan tage udgangspunkt i spørgsmål, som læreren har med (*Eksempler: Hvad skal I huske på i fremtiden? Hvad kendetegner jeres generation? Hvorfor er livet værd at leve? Hvor ligger jeres styrker?*).

Når talen er skrevet, læser grupperne det op for resten af klassen. Alle i gruppen skal fremføre noget fra talen. Eleverne kan eksperimentere med, hvilket rum de vil læse talen op i. Det kan være i hallen, udenfor, under et træ, på en pult eller noget helt femte.